

בס"ד. יום ב' דראש השנה, ה'תשכ"א

(הנחה בלתי מוגה)

תקעו בחודש שופר בכסה ליום חגנו¹, ופירש"י בכסה יום מועד קבוע לכך, וכן ליום הכסא יבוא ביתו², למועד הקבוע³. וצריך להבין, הרי ישנם כמה לשונות המורים על זמן מיועד, ולמה נאמר בכסה דוקא. ובפרט שלשון זמן מיועד הוא כסא באל"ף, וכאן כתיב כסה בה"א, וכדאיתא במפרשים⁴ שכסה בה"א הוא כמו כסא באל"ף. וכללות הענין בזה, דמ"ש בכסה דוקא הוא להורות על ענין הכיסוי, וכמארז"ל⁵ איזהו חג שהחודש מתכסה בו, הוי אומר זה ראש השנה, וזהו בכסה, שהוא כמו בכסא (באל"ף), כס א', שבחי' אל"ף הוא מכוסה ונעלם. וזהו גם מ"ש⁶ ארץ אשר גו' עיני הוי' אלקיך בה מרשית השנה ועד אחרית שנה, מרשית חסר א", והיינו כמו כסא, כס א', שהא' הוא בכיסוי⁸. ועל זה היא העבודה דר"ה להמשיך אור חדש, שזהו ענינו של ראש השנה, שכשמו כן הוא, כמבואר בעטרת ראש⁹ שכשם שהראש שבאדם כולל את החיות של כל אברי הגוף, ואח"כ נמשך ממנו החיות לכל אבר ואבר בפרט, כמו"כ בראש השנה נכלל חיות כל ימי השנה, ואח"כ נמשך ממנו חיות פרטי לכל יום ויום (החל מר"ה עצמו), והחיות שנמשך בר"ה על כל השנה הוא אור חדש שלא הי' מאיר עדיין מימי עולם, כמבואר באגה"ק¹⁰. ועז"נ מרשית גו' ועד אחרית גו', כפירוש רז"ל¹¹ כל שנה שרשה בתחילתה (שישראל עושין עצמן רשין בר"ה לדבר תחנונים ותפלה) מתעשרת בסופה, שנאמר מראשית השנה, מרשית כתיב, ועד אחרית, סופה שיש לה אחרית, והיינו¹² שכאשר היא רשה בתחילתה הנה עי"ז גופא היא מתעשרת בסופה.

1) תהלים פא, ד.

2) משלי ז, כ.

3) ראה גם סנהדרין צו, ב. וראה אוה"ת (יהל אור) עה"פ (ע' רפה ואילך). רד"ה תקעו תרכ"ט (סה"מ תרכ"ח ע' קעג). תרס"א (סה"מ תרס"א ע' קסא), תרצ"א (סה"מ תרצ"א ריש ע' ב), תרח"ץ (סה"מ תרח"ץ ע' יא).

4) ראה מצו"צ עה"פ: הה"א תמורת האל"ף.

5) ר"ה ח, סע"א ואילך. לד, סע"א.

6) סנהדרין יא, סע"ב.

7) עקב יא, יב. וראה תניא אגה"ק סי"ד.

8) ראה אוה"ת דרושים לר"ה ע' א'שסט. סה"מ תרל"ד ע' שיז. סה"מ תר"ס ע' ב.

9) ראה סד"ה תקעו תרכ"ט (סה"מ תרכ"ח ע' קעז).

10) שער ר"ה בתחילתו.

11) שם.

12) ר"ה טז, ב (ובפרש"י).

13) ראה ד"ה ארשב"נ דש"פ נצבים תר"ץ.

וכפירוש הבעש"ט (ששמענו כמ"פ מרבינו נשיאינו כ"ק מו"ח אדמו"ר¹³) ע"פ¹⁴ והי' ראשיתך מצער ואחריתך ישגה מאד, שעיי"ז שראשיתך מצער אזי אחריתך ישגה מאד, וכל שהמצער הוא יותר, הנה יותר ישגה מאד לעילא ולעילא.

ב) והענין בזה, דהנה, פשטות הכתוב ארץ גו' אשר עיני ה"א בה מרשית השנה גו', קאי על ארץ ישראל. ובפנימיות הענינים הנה ארץ קאי על ספירת המלכות [וכידוע בפירוש פנימיות הענין, שאין זה ענין אחר, אלא הוא אותו הענין עצמו בפנימיותו, היינו, שפנימיות ענין הארץ הוא ספירת המלכות, שהיא ארץ העליונה, ולמטה יותר הוא בחינת ארץ החיים, ולמטה יותר הוא ארץ התחתונה שהוא עולם העשי', והיינו, לא רק בחינת המלכות דעולם העשי', אלא עולם העשי' עצמו, והוא ארץ ישראל, שהיא מכוונת כנגד ארץ העליונה ונקראת על שמה, כמ"ש באגה"ק¹⁵]. ועז"נ מרשית גו' עד אחרית גו', שעיי"ז שהיא רשה מתחילתה אזי מתעשרת בסופה, שזהו"ע בנין המלכות. ובפרטיות יותר, כמבואר בהגהות הצ"צ¹⁶ לתו"א בתחלתו¹⁷ בענין ארץ ארץ ארץ שמעי דבר הוי"ו¹⁸, שג"פ ארץ קאי על ג' השרשים של המלכות שנקראת ארץ, כי שרש המלכות בג' מקומות, בנה"י, בחג"ת ובחב"ד. והנה, יש עוד פירוש במ"ש ארץ גו', שקאי על ישראל שנקראים בשם ארץ חפץ¹², וכמו שפירש הבעש"ט¹⁹ ע"פ²⁰ כי תהיו אתם ארץ חפץ, שכשם שבארץ ישנם אוצרות גדולים אשר ככל שיגלו אותם לא יוכלו לעולם לגלות את כולם, כמו"כ ישנם אוצרות טובים שנמצאים בכל אחד ואחד מישראל, אלא שצריך לגלותם, וסיים הבעש"ט, שעבודתו היא לפעול שבנ"י יתנו את היכול שיכולה להצמיח הארץ חפץ של הקב"ה, והיינו, לגלות את האוצרות שישנם בכל אחד מישראל, ע"י הפצת תורת החסידות חוצה, שעיי"ז יתגלו האוצרות שבכאו"א מישראל, גם באלו שנמצאים חוצה. ובפרטיות יותר, כמבואר בתו"א בתחלתו, ששלשה נקראו ארץ, כנסת ישראל ותורה שבע"פ ומצוות, וכולן נרמזין במקרא אחד, ארץ ארץ ארץ שמעי דבר הוי"ו. והענין בזה, שעיי"ז ג' בחי' ארץ הנ"ל, דהיינו, העבודה של כנס"י בקיום מצוות

13) ד"ה ארשב"נ הנ"ל. וראה ספר השיחות קיץ ה'ש"ת ע' 21. וראה גם רד"ה תקעו תרכ"ח (סה"מ תרכ"ז ע' תכח).
 14) איוב ח, ז.
 15) סוס"ח. סי"ד.
 16) אוה"ת בראשית ח"ו תתלז, א.
 17) א, ג.
 18) ירמי' כב, כט.
 19) ראה אג"ק אדמו"ר מהוריי"צ ח"ג ע' קפ. קפח. רפה (הועתק ב"היום יום" יז אייר). ספר השיחות תרצ"ו ע' 41. וש"נ.
 20) מלאכי ג, יב.

מעשיות, בחי' ארץ, כפי שנתבארו בתושבע"פ (שהרי ההוראה על עשיית המצוות היא בתושבע"פ דוקא, כי, ההוראה שבתושב"כ היא הוראה כללית, וההוראות פרטיות הם בתושבע"פ דוקא), אזי ממשיכים אור חדש להיות בנין המלכות (שנקראת ארץ), שהו"ע שמעי דבר הוי'. וזהו גם מה שאמרו רז"ל²¹ מצות היום בשופר, שהו"ע תקיעת שופר בעשי' בגשמיות דוקא, והיינו, שלא מספיק אמירת פסוקי מלכיות, אף שעקימת שפתיו הוי מעשה²², אלא צריך להיות מעשה ממש, בחי' ארץ, ודוקא עי"ז פועלים בנין המלכות, שלא זו בלבד שיהי' קיום העולמות כמקודם, ושלא יהי' בזה רפיון ידים²³, אלא שתהי' גם המשכת אור חדש שלמעלה מהשתלשלות.

ג) **וזהו** ג"כ מה שאמרו רז"ל²⁴ אמרו לפני מלכיות כדי שתמליכוני עליכם, דלכאורה אינו מובן²⁵, הרי כתיב²⁶ הוי' ימלוך לעולם ועד, וכתיב²⁷ והיתה להוי' המלוכה, שמלכותו של הקב"ה היא בתמידות, וא"כ, מהי תוכן בקשת הקב"ה שתמליכוני עליכם. אך הענין הוא, שהמשכת המלכות שמצד עצמו היא מבחי' כי חפץ חסד הוא²⁸, אמנם, ע"י העבודה דתומ"צ ממשיכים אור חדש נעלה יותר. וזהו ג"כ מה שאמרו רז"ל²⁹ כל האומר ויכולו נעשה שותף להקב"ה במע"ב, דאף שמע"ב ישנם בתמידות, מ"מ, ע"י אמירת ויכולו שהו"ע עבודת האדם, אזי ההמשכה דמע"ב היא נעלית יותר. וזהו ג"כ תוכן הבקשה אמרו לפני מלכיות כו', שתהי' המשכת אור חדש מבחי' שלמעלה מהשתלשלות, שזהו אמרו לפני כו', לפני דייקא. ומסיים, ובמה בשופר, והיינו, שדוקא ע"י המעשה דתק"ש פועלים המשכת האור חדש שלמעלה מהשתלשלות, מבחי' לפני, ובאופן שאור זה יומשך למטה, שזהו עוד טעם על הצורך בתק"ש בעשי' דוקא, לפי שהכוונה היא שתהי' המשכת האור חדש למטה דוקא, שע"ז תושלם הכוונה שנתאווה הקב"ה להיות לו ית' דירה בתחתונים דוקא³⁰. וזהו כללות ענין אמירת פסוקי מלכיות בר"ה, שמביאים ראי' (שהיא גם נתינת כח) מן התורה³¹ על ענין המלכות, שענינה הוא המשכת האור למטה דוקא.

28) מיכה ז, יח. וראה לקו"ת נצבים מז, ב. ובכ"מ.
29) שבת קיט, ריש ע"ב.
30) ראה תנחומא בחוקותי ג. נשא טז. ב"ר ספ"ג. במדבר פ"ג, ו. תניא רפ"ו. ובכ"מ.
31) ראה לקו"ת דרושים לר"ה נו, ג. סידור עם דא"ח רלח, ב. רמא, ג. מאמרי אדה"ז תקס"ד ע' ריזריח.

21) ר"ה כו, ב.
22) סנהדרין סה, א. וראה ב"מ צ, ב.
23) ראה ד"ה להבין ענין תק"ש ע"פ כוונת הבעש"ט ז"ל — סידור עם דא"ח רמה, ד ואילך.
24) ר"ה טז, א. לר, ב.
25) ראה רד"ה תקעו תרכ"ט.
26) בשלח טו, יח.
27) עובדי' א, כא.

ועפ"ז מבאר כ"ק אדמו"ר מהר"ש³² טעם הדיעה³³ שפסוק שמע ישראל³⁴ אינו בכלל פסוקי מלכיות, לפי שענין שמע ישראל גו' אחד הוא בחי יחו"ע³⁵, וכיון שענין המלכות הוא המשכת האור למטה דוקא, הנה הפסוק שמע ישראל גו' אחד שהו"ע יחו"ע שבעולמות העליונים, אינו בכלל פסוקי מלכיות. אבל לדעת ר' יוסי, וכ"ה ההלכה³⁶, גם פסוק זה הוא בכלל פסוקי מלכיות, ולא עוד אלא שהוא פסוק העשירי שבו מסיימים וחותמים כל ענין המלכיות, לפי שהכוונה ביחו"ע היא שיומשך ביחו"ת, וכמו"כ מלמטלמ"ע, שהכוונה ביחו"ת היא שיורגש בה גם היחוד דיו"ע, שזה נותן כח בהיחוד דיו"ת, כמבואר בקונטרס עץ החיים³⁷. ויתירה מזה, שהתכלית דיו"ת היא שיתעלה ביחו"ע. וזהו הטעם שפסוק שמע ישראל הוא סיום וחותם ענין המלכיות, לפי שהכוונה דבחי' אחד היא שיומשך בבחי' ועד, דאחד הוא ועד בחילופי אתון³⁸, והמשכה זו נעשית ע"י ארץ חפץ דישראל דוקא, כמ"ש בתחילת הכתוב שמע ישראל גו', והיינו, שישראל הם הפועלים היחוד דאחד שענינו הוא ג"כ המשכת היחוד בעולמות, וכמארז"ל³⁹ כד אמליכתי למעלה ולמטה ולד' רוחות.

ד) **וביאור** הענין⁴⁰, דהנה, כללות הענין דאחד הוא היחוד שמצד העולמות. וזהו הטעם שנאמר אחד ולא יחיד⁴¹, דלכאורה, מצד ההבנה בענין היחוד, הרי תיבת יחיד מורה על מעלת היחוד יותר מאשר תיבת אחד. אך הענין הוא, שיחיד מורה על היחוד מצד עצמו ית', ומ"ש אחד הרי זה כדי להורות על היחוד שמצד העולמות. והענין בזה, דהנה, מצד ידיעתו ית', בחי' יחיד, הרי לא שייך מציאות עולמות כלל, וכמ"ש בעץ חיים⁴² שבתחילה הי' אוא"ס ממלא מקום החלל ולא הי' מקום לעמידת העולמות, ואח"כ הי' צמצום והסתלקות האור ונמשך קן קצר ודק כו', ומאחר שהצמצום הוא רק לגבינו, אבל לגבי ית' הנה גם עכשיו ממלא אוא"ס את החלל, הרי אין מקום לעמידת העולמות. וענין

38) ראה זהר ח"ב קלד, א וברמ"ז —
הובא בנצו"א שם. מק"מ שם. אג"ק ח"ב ע'
קטז ואילך. אמרי בינה שער הק"ש פרק סב.
39) ברכות יג, ב.
40) בהבא לקמן — ראה ד"ה כל
המאריך באחד תרע"ח (סה"מ תרע"ח ע' שפד
ואילך).
41) ראה תו"א וארא נה, ב ואילך. סהמ"צ
להצ"צ קכד, א ואילך.
42) שער א (דרוש עיגולים ויושר) ענף ב.

32) המשך וככה תרל"ז סוף פרק פ
(סה"מ תרל"ז ח"ב ע' תקצה). וראה גם רד"ה
שמע ישראל דיום ב' דר"ה תש"כ (תו"מ
חכ"ז ע' 3).
33) ר"ה לב, א.
34) ואתחנן ו, ד.
35) זהר ח"א יח, ב.
36) טור או"ח סתקצ"א.
37) פרק ו.

העולמות בידיעתו ית' הוא כפי שהם בבחי' עליית הרצון באוא"ס שלפני הצמצום, שאינם בבחי' מציאות כלל וכלל. ולמעלה יותר, הרי זה כפי שהם בבחי' שם אלקים שלמעלה מעליית הרצון. דהנה, לכאורה אינו מובן, איך אפשר שתהי' עליית הרצון על עולמות, הרי הם באין ערוך לגמרי. אך הענין הוא, שזהו מצד בחי' שם אלקים שבאוא"ס ב"ה, שהוא מז' השמות שאינם נמחקים⁴³, וענינו הוא התגלות פרטים, שזהו אלקים לשון רבים⁴⁴, והרי ענין הפרטים הוא היפך ענין אחד ויחיד, ולכן, הנה ענין הפרטים שבשם אלקים הוא הסיבה לעליית הרצון שיהיו עולמות. וכל זה הוא בבחי' יחיד. אך בחי' אחד הוא היחוד שמצד העולמות, והיינו, שגם מצד הצמצום כפי שהוא לגבינו, שעל ידו נעשית מציאות העולמות, ישנו היחוד דבחי' אחד.

והענין בזה, דהנה, האורות שאחר הצמצום שרשם מאוא"ס שלפני הצמצום⁴⁵, שהרי לאחר הצמצום חזר והאיר האוא"ס ונמשך בחי' הקו שהוא נוגע ודבוק באוא"ס כו', ומצד הדביקות באוא"ס שלפני הצמצום הרי הוא בבחי' ביטול במציאות ממש. ויתירה מזה, שמצד הדביקות שבהקו נרגשת בו ידיעת הבורא שלפני הצמצום, שלגבי' הרי כל העולמות הם כמו שהיו בעלות הרצון, ולמעלה יותר בשם אלקים, ומצד זה נעשה ביטול נעלה יותר מביטול האור מצד עצמו. אך מ"מ הרי זה עדיין בחי' אחד ולא בחי' יחיד, לפי שאינו דומה לגבי ידיעתו ית' לפני הצמצום, שאז לא היו מציאות עולמות כלל, משא"כ אחר הצמצום, שנתהוו עולמות, אלא שהם מיוחדים לגמרי. והיינו, שכל ענין המציאות הוא בכדי שיהי' שייך היחוד דבחי' אחד, שהרי אי אפשר להיות היחוד דבחי' אחד כי אם כאשר ישנו מציאות העולם דוקא. וע"ד דוגמא בנגלה דתורה, הנודר ואומר לכשאדור יהי' מופר, שכל חלות הנדר הוא רק בכדי שיתבטל. ועד"ז בענין המציאות שמצד האורות, שכל ענין המציאות הוא רק בכדי שיהי' שייך ענין הביטול והיחוד דבחי' אחד.

וכמו"כ גם לאחרי שהאורות נמשכים בכלים, הנה, אף שהתהוות הכלים היא מהצמצום עצמו, היינו מהתגלות נקודת הרשימו⁴⁶,

43) שבועות לה, סע"א. רמב"ם הל' יסוה"ת פ"ו ה"ב.
44) פרש"י: וירא כ, יג; וישלח לה, ז.
45) ראה סה"מ תרס"א ע' קסא ואילך. תרח"ץ ע' מא ואילך. ובכ"מ.
46) ראה לקו"ת הוספות לויקרא נד, א. מקומות שבהערה הבאה. תו"א וארא נו, ב. סהמ"צ להצ"צ קיג, א. ובכ"מ.

כח הגבול שבא"ס, שהוא שרש הכלים⁴⁷, וגם התהוות הכלים בפועל שהיא מהאור⁴⁸, הרי זה מהעביות שבאור, דמהתעבות האורות נעשו הכלים⁴⁸, שלכן הכלים הם בדביקות בלתי ניכרת, מ"מ, הרי גם הכלים הם בתכלית היחוד, שהרי גם הם בעולם האצילות שהוא מיוחד, וכמאמר⁴⁹ איהו וגרמוהי חד, שגם גרמוהי שהם הכלים הם בתכלית היחוד, אף שהם בכחינת מציאות. והביאור בזה, שבהכלים נרגש ששרשם הוא מכח הגבול שבא"ס, והיינו, שמצד הא"ס הרי לא הי' מקום לעולמות, אלא שמצד שלימות הא"ס כחו גם בגבול, שאם לא תאמר כן, הרי אתה מחסר שלימותו⁵⁰, והיינו, שיש בו גם כח הגבול, שהוא שרש הכלים. וכיון שכל מציאותם היא מצד כח הגבול שבא"ס, הרי הם בטלים לגמרי, אלא שהביטול הוא באופן של העדר תפיסת מקום, שאינם תופסים מקום כלל לגבי הא"ס, והיינו, שאף שישנה מציאותם מצד כח הגבול שבא"ס, מ"מ, אין להם תפיסת מקום כלל, וכמו חכם קטן לגבי חכם גדול, שאינו מדבר לפניו ומתבטל לפניו לגמרי (ער פאָרלירט זיך אינגאַנצן), דהגם שבעצם הוא מציאות, מ"מ, מצד העדר תפיסת מקום הרי הוא בטל לגמרי. ובאמת יש מעלה בביטול הכלים על ביטול האורות, שהגם שבעצם הם מציאות, מ"מ, הרי הם בטלים בתכלית. וזהו כללות הענין דאחד שהוא היחוד שמצד העולמות, שהיחוד הוא גם בכחי' המציאות. ועיי' נעשה ממוצע גם להיחוד דבחי' ועד, ועד הוא אחד בחילופי אתון³⁸, היינו, שהמשכת היחוד בכחי' המציאות, נעשה ממוצע להמשכת היחוד גם בכי"ע, וכמאמר⁵¹ כגונא דאיןון מתיחדין לעילא באחד אוף הכי איהי אתיחדת לתתא ברזא דאחד, דהגם שהוא רק ברזא דאחד, מ"מ הרי זה כגונא דילי'.

ה) והנה ענין האמצעות דאחד יובן גם מהאותיות דתיבת אחד, א' ח' ד'. דהנה, אות א' הוא ממוצע, וכמבואר בסידור שער התקיעות ד"ה להבין ענין תק"ש ע"פ כוונת הבעש"ט ז"ל⁵², שאות א' הוא הממוצע בין קול ודיבור, שהקול הנמשך מהבל הלב הוא קול פשוט, והדיבור הוא ציור והתחלקות, שהם ב' הפכים, וצריך להיות ממוצע ביניהם, שהממוצע כלול מהעלין והתחתון. וע"ד רב ותלמיד שאינם בערך זל"ז, שצריך

49) תקו"ז בהקדמה (ג, ב). תניא אגה"ק ס"כ.
50) עבוה"ק ח"א רפ"ח.
51) זח"ב קלה, סע"א.
52) רמד, ג ואילך.

47) בכ"ז — ראה סה"מ תרס"א ע' קעט.
עתר"ע' לג. תרפ"ט ע' 256 ואילך. ד"ה אל
יפטר ספ"ג ואילך (לקמן ע' 176 ואילך). וראה
ספר הערכים — חב"ד ח"ד ע' לה ואילך.
וש"נ.
48) ע"ח שער העקודים פ"ג.

להיות ממוצע ביניהם, והיינו המתורגמן שכלול משניהם. והממוצע בין קול ודיבור הוא אות א', שהרי כל הברה תחילתה היא אות א' כפי שהיא ללא המילוי. וענין אות א' למעלה הוא בחי' הכתר שהוא הממוצע בין המאציל לאצילות. ובאמת הנה הכתר אינו אמיתית ענין הממוצע⁵³, כי, מצד בחינת עתיק שבכתר הרי הוא נעתק ונבדל מעולמות, שזהו פירוש עתיק יומין שהוא בבחי' העתקה והבדלה לגמרי. וגם לפי הפירוש שעתיק הוא מלשון העתקה ממקום למקום, וכמו אשר העתיקו אנשי חזקי⁵⁴, הרי פירושו שבכתר נמצא אותו המהות דבחי' הא"ס שלמעלה מהכתר, שזהו למעלה מהשתלשלות, ואינו ממוצע. וגם מצד בחינת אריך שבכתר, הרי ידוע שאריך הוא דוגמת הרצון, שהוא בחי' מקיף שאינו נמשך בפנימיות, וא"כ הוא למעלה מהשתלשלות, ואינו ממוצע. אך אמיתית ענין הממוצע הוא בחי' חכמה סתימאה, שהיא כלולה מן העליון ומן התחתון. והדוגמא לזה בנפש האדם הוא כח המשכיל⁵⁵, דהנה, כח המשכיל הוא מושלל מכל מיני מציאות שבשכל, שהרי הוא כח היולי על שכל, ואם הי' בו איזה מציאות אינו היולי. אבל מ"מ אינו מושלל מענין השכל לגמרי, שהרי הוא כללות ענין השכל, ולכן הוא היולי לשכל. ולכן הוא ממוצע שכלול מן העליון ומן התחתון, והיינו, שלהיותו מושלל ממציאות שכל, הרי הוא שייך להעליון, ולהיותו בגדר ענין השכל, הרי הוא שייך להתחתון. וזהו"ע אות א' שקאי על ח"ס⁵⁶, דפירוש אלף הוא מלשון אאלפך חכמה⁵⁷, שהוא לשון עתיד, וכידוע בענין אות א' דשם אהי' שמורה על העתיד⁵⁸, והיינו, שעם היותו למעלה מחכמה הגלוי', שהרי אבא יונק ממזל⁵⁹, שהמשכת החכמה גלוי' מח"ס היא רק הארה דהארה, שזוהי המשכה בדרך דילוג והפסק עצם הגולגולת, שהו"ע השערות, אבל מ"מ הרי הוא היולי לחכמה הגלוי', וזהו לשון עתיד, שעתיד להיות ממנו חכמה הגלוי'. ועל זה מורה ג"כ תמונת אות א' שהוא בציור ב' קוצין וקו באמצע, שקוץ העליון מורה על שרש הח"ס, שדוגמתו בנפש הוא כח שכל היולי העצמי שהוא מושלל מענין השכל לגמרי, והיינו, שאין זה כמו כח המשכיל שהוא מושלל רק ממציאות שכל, משא"כ כח שכל היולי העצמי שהוא מושלל מענין השכל

(57) איוב לג, לג. שבת קד, א.
 (58) ראה זהר ח"ג יא, סע"א. סה, ב. וראה גם ד"ה שמע ישראל דיום ב' דר"ה תש"כ פ"ה (תו"מ חכ"ז ע' 8).
 (59) ראה זהר ח"ג (אד"ר) רפט, ב. עץ חיים שער הכללים פ"ה. ועוד.

(53) ראה גם אמרי בינה שער הק"ש פס"ב. המשך תער"ב ח"א פקצ"ו. פרכ"ג.
 (54) משלי כה, א.
 (55) ראה גם המשך תרס"ו ע' עט ואילך.
 (56) תרפ"ט ע' 62 ואילך.
 (57) ראה גם אמרי בינה שבערה 53.

לגמרי, אלא כיון שבנפש האדם יש כל המיני שלימות, יש בו גם השלימות דשכל, אבל עדיין אינו בגדר של שכל כלל, והמשכת כח המשכיל מכח השכל היולי העצמי הוא רק מבחי' אחרונה שבו, שזוהו"ע קוץ העליון, שהוא בחינה האחרונה ונקודה בלבד מכח היולי העצמי, וכמו ברב ותלמיד שאינם בערך זל"ז, שהרב צריך לצמצם את כל שכלו ולמצוא בעצמו איזה נקודה שבערך התלמיד. ואח"כ הוא הקו, שמורה על כללות ענין ההמשכה. ואח"כ הוא קוץ התחתון, דקאי על הבחינה שבכח המשכיל שהיא שרש לשכל הגלוי. ולמטה יותר הנה בחי' אות א' קאי על חכמה הגלוי', וקוץ העליון מורה על שרש ההמשכה, שהוא מקום יניקת השערות, והקו הוא המשכת השערה, וקוץ התחתון הוא בחי' חכמה הגלוי' עם כל הספירות שבה עד לבחי' המלכות, דאבא יסד ברתא⁶⁰. וזהו ענין אחד, שמהא' נמשך ע"י הח' (כפי שיתבאר להלן⁶¹) לבחי' הד', שהיא המלכות. ובה גופא הנה כאשר המלכות הוא באצילות עדיין הרי היחוד הוא בבחי' יחו"ע, ואח"כ נמשך לבחי' ועד, שיהי' היחוד גם בבי"ע, שלכן הד' דועד אינו ד' רבתי, לפי שענינה הוא בבי"ע, וזוהי הכוונה שתהי' המשכת האחדות גם בהמציאות דבי"ע.

ו) אמנם הענין דר"ה הוא בכסא, כס א', שהא' הוא בכיסוי (כנ"ל), והיינו, שכללות הממוצע בין אוא"ס לעולמות, שהתחלתו הוא מאות א', הוא בכיסוי⁶², ולזאת צריך לפעול המשכת אור חדש, והמשכה זו היא ע"י תקיעת שופר, שהו"ע המעשה דוקא כנ"ל. ויובן⁶³ ע"פ משל המגיד⁶³ מצפור המדברת, דהנה, לב מלכים אין חקר⁶⁴, ולכן אי אפשר להגיע ולעורר את המלך ע"י דיבור האדם או ע"י אוצרות כו', לפי שאינם בערך אל המלך, כי אם ע"י צפור המדברת דוקא, שלהיותה דבר חידוש, הנה עי"ז מגיעים ומעוררים עצמות המלך. והדוגמא מזה למעלה, שבכדי להגיע לבחי' שלמעלה מהשתלשלות ולפעול שיומשך משם להיות בנין כל סדר ההשתלשלות, אי אפשר שיהי' זה ע"י החכמה או ע"י המדות, מאחר שהם בסדר השתלשלות, וכמו"כ לא מספיק אמירת פסוקי מלכיות בשביל לבנות את עולם הדיבור⁶⁵, אלא ההמשכה היא ע"י המעשה דוקא, ובעבודה

63) ראה אור"ת להה"מ סימן רפא; שי; שפח (בהוצאת תשס"ו ע' שמ; ע' שנט; ע' תיג). לקו"ת ס"פ במדבר (כ, א). סה"מ תרל"ד ע' רנו. תרל"ה ח"ב ע' תפד. וש"נ. 64) משלי כה, ג. 65) ראה עטרת ראש שער ר"ה פי"ב.

60) זח"א רמח, א. רנו, ב. רנח, א. ועוד. 61) בד"ה חסידים ואנשי מעשה פ"ה ואילך (לקמן ע' 30 ואילך). 62) ראה גם אוה"ת וסה"מ תרל"ד שבערה 7.

הו"ע הכפי' וקבלת עול, שענין זה מגיע בעצם הנשמה, ועי"ז ממשיכים את האור חדש. וכידוע מ"ש כ"ק מו"ח אדמו"ר⁶⁶ בהפרש בין העבודה דר"ה להעבודה שבכל השנה, שבר"ה כל ענין העבודה הוא בהעצם, היינו, שהעבודה הוא בעצם הנשמה, ועי"ז מגיעים בהעצמות שלמעלה, וכמשנת"ל⁶⁷ בפירוש בקשו פני את פניך הוי' אבקש⁶⁸, ועי"ז בונים את העצם של כל ההשתלשלות שצריך לבנותו מחדש, והו"ע המשכת התענוג והרצון בכללות סדר ההשתלשלות, שזהו"ע בנין המלכות.

וזהו תקעו בחודש שופר בכסה ליום חגנו, דהנה, בר"ה חוזרים כל הדברים לקדמותם, הן כללות ההמשכה שבעולמות מלמעלה, והן ההמשכה שנפעלה ע"י העבודה דנש"י במשך כל השנה [ולהעיר, שגם אם הי' חסר בעבודה שבמשך כל השנה, הרי השלימו זאת במשך ימי חודש אלול⁶⁹, ובפרט ביי"ב ימים האחרונים שמח"י אלול עד ר"ה⁷⁰. וגם אם הי' חסר בעבודת ימים אלו, הרי ברגע האחרונה של שנה העברה, בשעתא חדא וברגעא חדא⁷¹, השלימו את העבודה של כל השנה], הנה כל ענינים אלו מסתלקים וחוזרים לקדמותם, למעלה גם מאות א' שהוא התחלת הממוצע, שזהו"ע כס א'. ואח"כ נעשית ההמשכה ע"י תקיעת שופר בגשמיות ובמעשה דוקא, שע"ז בונים את המלכות, והיינו ע"י המשכת התענוג בכללות ענין ההשתלשלות, וכמארז"ל⁷² שענין השופר הוא מלשון שפרו מעשיכם, והרי פירוש שפרו הו"ע המשכת התענוג. אמנם בר"ה הרי זה בכיסוי ובהעלם עדיין, וההמשכה בגילוי היא ליום חגנו, שזהו חג הסוכות⁷³, שמיני עצרת ושמחת תורה, שאז נעשית ההמשכה בגילוי⁷⁴, שנמשכת כתיבה וחתימה טובה לשנה טובה ומתוקה, בטוב הנראה והנגלה, בכני חיי ומזוני רויחי.

(70) ראה ספר השיחות תש"ג ע' 177. שם ע' 179.
 (71) ראה זהר ח"א קכט, סע"א ואילך.
 (72) ויק"ר פכ"ט, ו.
 (73) ראה לקו"ת דרושים לר"ה נד, ריש ע"ד. ובכ"מ.
 (74) ראה אוה"ת סוכות ס"ע א'תשסב ואילך. רד"ה ביום השמע"צ תש"כ (תו"מ חכ"ז ע' 95). ובכ"מ.

(66) ראה ד"ה אר"א למה תוקעין דיום ב' דר"ה תרצ"א פ"א (סה"מ תרצ"א ס"ע טז ואילך). ד"ה עלה אלקים בתרועה תרצ"ט פ"ב.
 (67) ד"ה לך אמר לבי דליל ג' דסליחות תש"כ (תו"מ חכ"ח ע' 308 ואילך. תו"מ סה"מ אלול ע' רפא ואילך).
 (68) תהלים כז, ח.
 (69) ראה סה"מ תרצ"ו ס"ע 141 ואילך (וש"ג). סה"מ ה'ש"ת ע' 153. רד"ה אחרי ה"א תלכו דש"פ ראה תש"כ (תו"מ חכ"ח ע' 280).